

Методологія Ініціативи з моніторингу в Україні

БДППЛ розробило свою методологію моніторингу дотримання прав людини відповідно до Посібника з моніторингу дотримання прав людини Управління Верховного комісара ООН з прав людини (УВКПЛ)¹ для цілей і обставин, з якими стикається Ініціатива з моніторингу в Україні (ІМУ).

БДППЛ застосовує підхід з урахуванням психологічної травми. Спостерігачі, які проводять інтерв'ю, є висококваліфікованими та досвідченими інтерв'юерами. Крім того, перед початком роботи усі вони проходять навчання БДППЛ щодо проведення інтерв'ю з урахуванням психологічної травми, завдяки чому всі взаємодії зі свідками та особами, які пережили порушення прав людини, залишаються в рамках принципів «незаподіяння шкоди» та інформованої згоди, а також забезпечується обізнаність таких осіб про ризики повторної травматизації. Таким чином, спостерігачі БДППЛ створюють безпечний простір, де опитувані можуть безперешкодно розповідати про свій досвід, як вони його пам'ятають.

Керуючись цими принципами, БДППЛ не опитує дітей. Бюро також намагається, наскільки це можливо, уникати опитування осіб, які раніше надали свої свідчення іншим організаціям. БДППЛ намагалося визначити найбільш релевантних опитаних і зв'язатися з ними. Таким чином, перед початком роботи спостерігачів БДППЛ проводить оглядові візити, спілкуючись із ВПО та біженцями, які шукали безпеки поза межами України, з працівниками гуманітарних організацій, правозахисниками, активістами громадських організацій та представниками відповідних органів влади на місцях. Результати цих візитів дозволяють БДППЛ за необхідності скеровувати потерпілих і свідків до надавачів послуг з підтримки. БДППЛ оприлюднило деталі свого навчання у формі електронного навчального курсу², призначеного для правозахисників з громадянського суспільства, які здійснюють моніторинг дотримання прав людини. Курс доступний англійською, російською та українською мовами.

До, під час і після початку роботи спостерігачі та члени ширшої моніторингової групи можуть розраховувати на підтримку психолога.

Перед початком роботи спостерігачів в Україні БДППЛ проводить ретельну оцінку безпекових ризиків для всіх відповідних локацій, щоб забезпечити безпеку опитуваних та моніторингової групи БДППЛ. Початок роботи відбувається із суворим дотриманням протоколу безпеки, розробленого в рамках оцінки безпекових ризиків. Усі спостерігачі, направлені в Україну, пройшли відповідну підготовку з обізнаності про вороже середовище (HEAT).

---

¹ [Manual on Human Rights Monitoring, Revised Edition](https://www.ohchr.org/en/publications/policy-and-methodological-publications/manual-human-rights-monitoring-revised-edition) (Посібник з моніторингу дотримання прав людини, Переглянуте видання), Управління Верховного комісара ООН з прав людини, 01 січня 2011 р., <<https://www.ohchr.org/en/publications/policy-and-methodological-publications/manual-human-rights-monitoring-revised-edition>>.

² Див. електронний курс [Trauma-Informed Interviewing: Skills and Techniques for monitors](https://freedomlab.io/courses/trauma-informed-interviewing-skills-and-techniques-for-monitors/) (Проведення інтерв'ю з урахуванням психологічної травми: навички та прийоми для спостерігачів), 13 січня 2023 р., <<https://freedomlab.io/courses/trauma-informed-interviewing-skills-and-techniques-for-monitors/>>.

Моніторинг БДППЛ не обмежується інтерв'ю. Інформація збирається з різних джерел, включаючи особисті інтерв'ю, кабінетні дослідження та методи вивчення інформації з відкритих джерел для перевірки цифрових доказів. Останнє включає в себе отримання загальнодоступного тексту, зображень, аудіо- та відеоконтенту, опублікованого на різних платформах (наприклад, на веб-сайтах, у соціальних мережах, на платформах потокового відео) українськими, російськими та іншими міжнародними джерелами, а також отримання даних із відкритого прикладного програмного інтерфейсу та інформації глибокої мережі. Перевірка інформації здійснюється за допомогою інструментів аналізу відкритих джерел та адаптована до цілей моніторингу БДППЛ.

Також, БДППЛ збирає інформацію з відповідних міжурядових організацій, неурядових організацій та громадянського суспільства у різних формах, зокрема шляхом проведення особистих зустрічей в Україні та інших країнах або на заходах, які організуються ОБСЄ та БДППЛ. БДППЛ також зверталось за інформацією до органів влади України та Російської Федерації та їх відповідних національних інституцій з прав людини. Представники обох країн надали БДППЛ інформацію, на яку є відповідні посилання у звітах.

Що стосується звинувачень щодо можливих порушень правил ведення бойових дій сторонами конфлікту, БДППЛ збирає інформацію шляхом широкого кабінетного дослідження, включно з використанням методів вивчення інформації з відкритих джерел для перевірки цифрових доказів. Факти та обставини нападів, які відбуваються на підконтрольних Україні територіях, базуються на перевірній інформації, яка потім підтверджується кількома незалежними джерелами, що оцінюються як достовірні та надійні. До них належать офіційні заяви посадових осіб місцевого та національного рівня, правоохоронних органів, екстрених служб, незалежних медіа, офіційні записи, звіти неурядових організацій і міжнародних організацій, а також приватні публікації в соціальних мережах та інші відповідні джерела. Як і у випадку нападів на підконтрольних Україні територіях, робляться спроби перевірити та проаналізувати і такі, що відбуваються на окупованих територіях. Однак, через відсутність доступу до цих територій та обмежені джерела інформації БДППЛ не завжди може перевірити кожен такий випадок незалежно. Таким чином, інформація отримується зі звітів де-факто влади на територіях, окупованих Російською Федерацією, а також зі ЗМІ цієї де-факто влади, російських державних медіа та комунікацій, що надходять з Російської Федерації. Потім це підтверджується доступними цифровими доказами з інших відкритих джерел інформації, включно із соціальними мережами.

У ході моніторингової та звітної діяльності, яка здійснюється ІМУ, БДППЛ докладало зусиль для координації своєї роботи й обміну інформацією та досвідом з іншими організаціями, залученими до моніторингу та документування ситуації, включно з міжурядовими організаціями, Незалежною міжнародною комісією з розслідування порушень в Україні, а також місцевими та міжнародними неурядовими організаціями.